

Opinia Komitetu Regionów w sprawie komunikatu Komisji dla Parlamentu Europejskiego: „Europejski plan działania w zakresie żywności i produkcji ekologicznej”

(2005/C 71/04)

KOMITET REGIONÓW,

Uwzględniając komunikat Komisji dla Rady i Parlamentu Europejskiego *Europejski Plan Działania na rzecz żywności i rolnictwa ekologicznego* (COM (2004) 415 final) i załącznik do niego, dokument roboczy sporządzony przez pracowników Komisji, *Europejski Plan Działania na rzecz żywności i rolnictwa ekologicznego* (SEC(2004) 739);

Uwzględniając decyzję Komisji Europejskiej z 5 lipca 2004 r. o zasięgnięciu opinii Komitetu w tej sprawie zgodnie z art. 265 ust. 1 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską;

Uwzględniając decyzję Przewodniczącego Komitetu z dnia 27 stycznia 2004 r. roku, powierzającą sporządzenie tej opinii Komisji ds. Zrównoważonego Rozwoju;

Uwzględniając rozporządzenie (EWG) nr 2092/91 z dnia 24 czerwca 1991 r. w sprawie produkcji ekologicznej produktów rolnych oraz znakowania produktów rolnych i środków spożywczych i poprawki do niego ⁽¹⁾;

Uwzględniając propozycję Komisji w sprawie rozporządzenia Rady w sprawie wspierania rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolniczy na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EAFRD) (COM(2004) 490 final – 2004/0161 (CNS));

Uwzględniając swoją opinię w sprawie komunikatu Komisji dla Rady i Parlamentu Europejskiego *Średniookresowy Przegląd Wspólnej Polityki Rolnej* (COM(2002) 394 final) – CdR 188/2002 final ⁽²⁾

Uwzględniając swoją opinię w sprawie komunikatu Komisji dla Rady, Parlamentu Europejskiego, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie wytycznych dotyczących rolnictwa prowadzonego w sposób zrównoważony (COM(1999) 22 final) – CdR 183/1999 final ⁽³⁾

Uwzględniając swój projekt opinii (CdR 251/2004 rev. 1) przyjęty dnia 20 września 2004 r. przez swoją Komisję ds. Zrównoważonego Rozwoju (sprawozdawca: Jyrki Myllyvirta, burmistrz Mikkeli (FI/EPP),

A także mając na uwadze, co następuje:

- 1) żywność i rolnictwo ekologiczne odgrywają coraz ważniejszą rolę w dostosowywaniu produkcji rolnej do wymogów rynkowych, przy uwzględnieniu oczekiwań obywateli UE odnośnie szczególnie wysokich standardów w ochronie środowiska, ochronie zasobów i ochronie zwierząt, jak również we wzmacnianiu zrównoważonego rozwoju w Europie;
- 2) komunikat Komisji słusznie podkreśla podwójną rolę społeczną rolnictwa ekologicznego: z jednej strony jest to przyjazna dla środowiska i bezpieczna metoda wytwarzania żywności i innych produktów rolniczych, która jest odpowiedzią na zapotrzebowania konsumentów i podlega działaniu sił rynkowych; z drugiej strony, jest korzystne dla społeczeństwa, gdyż szczególnie promuje ideę zrównoważonego rozwoju, ochrony środowiska i dobrostanu zwierząt;
- 3) należy zwrócić szczególną uwagę na zagwarantowanie warunków produkcji ekologicznej w różnych warunkach w różnych regionach Wspólnoty. Standardy dla produktów ekologicznych muszą być wiarygodne, jednolite, jasne i spójne z zasadami produkcji ekologicznej, ale zarazem muszą dawać realne szanse rozwojowi produkcji i przetwarzania w przyszłości na terenie całej Wspólnoty w różnych warunkach naturalnych i rynkowych;

na 57 sesji plenarnej w dniach 17-18 listopada 2004 r. (posiedzenie z dnia 17 listopada) w Brukseli jednomyślnie przyjął następującą opinię:

⁽¹⁾ Dz.U. L 198 z 22.7.1999 r., str.1

⁽²⁾ Dz.U. C 73, z 26.3.2003., str. 25

⁽³⁾ Dz.U. C 156, z 6.6.2000 r., str. 40

1. Stanowisko Komitetu Regionów

KOMITET REGIONÓW,

1.1 **stwierdza**, że komunikat stanowi pozytywny i pożądaný krok, gdyż uznaje wartość produkcji ekologicznej i poprawia sytuację odnośnie warunków koniecznych dla jej zaistnienia w Unii Europejskiej;

1.2 **docenia** fakt, że komunikat został sporządzony bardzo starannie i w ścisłej współpracy z zainteresowanymi stronami;

1.3 **podkreśla**, że produkcja ekologiczna ma istotne znaczenie na poziomie lokalnym i regionalnym i że władze regionalne mają do odegrania kluczową rolę we wdrażaniu celów określonych w komunikacie;

1.4 **uważa**, że zakres tematyczny komunikatu jest raczej ogólny i że jego cele są pod pewnymi względami skromne, gdyż udział produkcji ekologicznej musi być znacznie zwiększony, jeśli mają zostać osiągnięte znaczące efekty dotyczące środowiska naturalnego.

Mechanizmy rynkowe

KOMITET REGIONÓW,

1.5 **podkreśla** istotne znaczenie promocji rynkowej i podniesienia u konsumentów poziomu świadomości o istnieniu produktów ekologicznych i oczekuje, że Wspólnota będzie również uczestniczyć w finansowaniu kampanii przeprowadzanych w tym celu. Podniesienie poziomu świadomości na temat produktów organicznych jest częścią zakrojonych na szerszą skalę działań związanych z szerzeniem informacji i promocją, których celem jest podniesienie poziomu świadomości społecznej w dziedzinie zrównoważonego rozwoju. Finansowanie kampanii musi być organizowane w taki sposób, aby drobni wytwórcy i MSP działające w sektorze żywności mieli również szansę na uczestnictwo;

1.6 **przyjmuje z zadowoleniem** propozycję zwiększenia wykorzystania ekologicznego logo UE, które jest obecnie stosowane równoległe ze znakami krajowymi i regionalnymi. Konieczne jest istnienie jednolitych i wiarygodnych kryteriów stosowania logo UE w odniesieniu do produktów z UE i spoza jej terytorium. Powinna być możliwość uzupełnienia ekologicznego logo UE o informację na temat regionalnego pochodzenia produktów;

1.7 **uznaje**, że potrzeba zharmonizowania standardów ekologicznych jest niezbędna dla powodzenia inicjatyw Wspólnoty dotyczących promocji rynkowej i wyraża aprobatę dla odnośnych propozycji zawartych w komunikacie. Propozycje uzupełnienia standardów (dla przetwarzanych produktów pochodzenia zwierzęcego, dobrostanu zwierząt, standardów dotyczących ochrony środowiska itd.) i ustanowienia zharmonizowanych standardów dotyczących nowych grup produktów (akwakultura, wina ekologiczne) zasługują na wsparcie;

1.8 **podkreśla**, że harmonizacja standardów jest konieczna dla zapewnienia swobodnego przepływu towarów na rynku wewnętrznym; Usunięcie sztucznych barier handlowych pomo-

głoby w osiągnięciu równowagi pomiędzy popytem a podażą. Z jednej strony, na kilku rynkach istnieją obecnie przeszkody dla rozwoju tego sektora, spowodowane problemami z dostępnością surowców, a z drugiej strony, z punktu widzenia regionów wytwórczych, które są słabo zaludnione lub peryferyjne, istotne jest, aby nie było przeszkód dla reklamowania pewnych produktów w regionach, gdzie występuje większy popyt;

1.9 **zgadza się**, że propozycja usprawnienia zbierania danych statystycznych dotyczących rolnictwa ekologicznego jest uzasadniona z punktu widzenia monitorowania rozwoju rynku.

Uwagi związane z handlem międzynarodowym

KOMITET REGIONÓW,

1.10 **podkreśla**, że, jak twierdzi się w komunikacie, należy również działać na rzecz usunięcia przeszkód w handlu międzynarodowym produktami ekologicznymi. Wolny handel zapewniłby odpowiednią dostępność produktów w regionach, gdzie podaż lokalna jest niewystarczająca i prowadziłby również do zwiększenia stosowania metod upraw przyjaznych dla środowiska naturalnego poza terytorium Wspólnoty. Handel międzynarodowy jest uzasadniony, gdy takie operacje są potrzebne dla osiągnięcia skali działań opłacalnej ekonomicznie. Jednocześnie należy podkreślić, że zasady rozwoju zrównoważonego, które leżą u podstaw rolnictwa ekologicznego, wskazywałyby na konieczność wzmocnienia produkcji lokalnej i regionalnej oraz marketingu. Przy wprowadzaniu krajów trzecich na listę równego traktowania (*equivalence list*) należy uwzględnić nie tylko spełnianie odpowiednich przepisów ekologicznego wytwarzania, lecz również spełnianie pozostałych standardów obowiązujących w UE w zakresie wytwarzania środków żywnościowych.

Wspólnotowa polityka rolnictwa

KOMITET REGIONÓW,

1.11 **uznaje**, że promowanie rolnictwa ekologicznego powinno mieć większe znaczenie zarówno we wspólnotowej polityce rolnej, jak i w politykach rolnych poszczególnych Państw Członkowskich. Na produkcję ekologiczną należałoby przeznaczyć o wiele większą część środków wspólnotowych i krajowych przyznanych na wspieranie produkcji rolnej bardziej przyjaznej dla środowiska. Rolnictwo ekologiczne powinno też stanowić realną alternatywę dla rolników pracujących na obszarach nadających się najlepiej dla potrzeb upraw intensywnych, co zwiększyłoby pozytywne konsekwencje dla środowiska naturalnego;

1.12 **podkreśla**, że w miejsce specjalizacji regionalnej należy wspierać projekty i inicjatywy, które prowadzą do skuteczniejszej integracji wytwarzania rolniczych ekologicznych produktów rolnych i hodowli zwierząt. Ponadto należy podjąć wysiłki, aby poprawić istniejące warunki wstępne ekologicznej hodowli zwierząt;

1.13 **aprobuje** wysunięte w komunikacie propozycje dotyczące pomocy i zachęcania decydentów krajowych do korzystania z różnych dostępnych form wsparcia w najszerszy możliwie sposób; Badania wykazują, że gospodarstwa ekologiczne w regionach wiejskich często czerpią dochód z wielu różnych źródeł i są aktywne w sieciach podmiotów gospodarczych w regionach wiejskich. Z tego względu z punktu widzenia różnorodności obszarów wiejskich i utrzymania ich aktywności ważne jest, aby rolnictwu i produkcji ekologicznej zostało przypisane większe znaczenie w finansowaniu w ramach programów rozwoju obszarów wiejskich;

1.14 **zgadza** się z treścią komunikatu, że produkty oznaczone jako zawierające organizmy zmodyfikowane genetycznie (GMO) nie mogą być oznaczane jako produkty ekologiczne i że wartości graniczne dla przypadkowego występowania GMO w produkcji ekologicznej muszą być takie same jak ogólne wartości graniczne stosowane w znakowaniu. Ogólne wartości graniczne dla materiału siewnego, które w dalszym ciągu nie zostały jeszcze ustanowione, powinny zostać przyjęte na poziomie, który można również stosować w produkcji ekologicznej;

1.15 **uważa**, że w dłuższej perspektywie należy zastanowić się nad uwzględnieniem środowiskowych kosztów wytwarzania żywności w cenach produktów żywnościowych i w ten sposób wzmocnić pozycję rynkową produktów przyjaznych dla środowiska i produkowanych w danym regionie.

Badania

KOMITET REGIONÓW,

1.16 **podkreśla** wagę badań w nowo tworzącym się sektorze w rozwiązywaniu problemów związanych z wytwarzaniem i promowaniem produktów ekologicznych. Badania w dziedzinach bezpośrednio związanych z sektorem produkcji ekologicznej powinny być finansowane osobno w zależności od ich istotności i celów rozwojowych, zarówno, jeśli chodzi o programy krajowe, jak i wspólnotowe;

1.17 **chciałby** wzmocnić zdolności do badań na szczeblu lokalnym, jak również zwiększyć możliwości placówek naukowych i ciał doradczych zajmujących się zagadnieniami związanymi z produkcją ekologiczną. Ich działalność powinna prowadzić do szerszego promowania rozwoju obszarów wiejskich. Podmioty gospodarcze w sektorze produkcji ekologicznej to głównie drobni wytwórcy lub organizacje zrzeszające producentów, których własne środki nie są wystarczające, aby móc w pełni zaistnieć w tej skomplikowanej dziedzinie produkcji.

Wdrażanie i inspekcje,

KOMITET REGIONÓW,

1.18 **przyjmuje z zadowoleniem** fakt, że Plan Działań zajmuje się w sposób wyczerpujący zagadnieniami wprowadzania w życie uregulowań, problemem inspekcji i potrzebą ustanowienia dotyczących ich standardów. Standardy i inspekcje są istotne, gdyż na nich opiera się wiarygodność produktów ekologicznych. Biorąc pod uwagę, że środki publiczne używane są do wsparcia łańcucha produkcji ekologicznej oraz fakt, że konsumenci płacą dodatkowo za produkty ekologiczne, konieczne jest zapewnienie, że produkty stosują się do zasad dotyczących produkcji ekologicznej na całym terytorium Wspólnoty;

1.19 **wskazuje**, że skomplikowane kontrole są podstawowym czynnikiem zawyżającym koszty, szczególnie w wypadku drobnych wytwórców produktów organicznych. Z tego względu należy poprawić jakość inspekcji poprzez wprowadzenie podejścia opartego na ryzyku, zgodnie z którym wyznacza się producentów obciążonych największym ryzykiem. Biorąc pod uwagę aspekt dobra publicznego związany z rolnictwem ekologicznym, są powody, aby korzystać ze środków publicznych dla pokrycia części kosztów związanych z inspekcjami i wprowadzaniem przepisów w życie, a w szczególności dla zapewnienia, że te koszty nie będą stanowiły przeszkody uniemożliwiającej rozpoczęcie produkcji.

2. Zalecenia Komitetu Regionów

2.1 **zwraca się z prośbą**, aby w ramach wprowadzania w życie Europejskiego Planu Działań na rzecz żywności i rolnictwa ekologicznego szczególną uwagę zwrócono na zapewnienie warunków prowadzenia takiej działalności na całym terytorium UE i aby zasady te były wprowadzone w życie w ścisłej współpracy z Państwami Członkowskimi oraz władzami lokalnymi i regionalnymi;

2.2 **uważa za konieczne**, aby wprowadzenie w życie środków wspólnotowych było skoordynowane z wprowadzeniem w życie środków lokalnych i regionalnych i aby Komisja monitorowała wdrażanie Planu Działań bez dodatkowego administracyjnego lub finansowego obciążenia Państw Członkowskich i w razie konieczności przygotowywała nowe propozycje;

2.3 **zachęca** Państwa Członkowskie, aby korzystały ze środków przeznaczonych na rozwój obszarów wiejskich w celu promowania rynków na ekologiczne produkty lokalne i regionalne;

2.4 **zachęca** podmioty w sektorze publicznym i podmioty finansowane ze środków publicznych, takie jak władze lokalne i regionalne, do promowania produktów ekologicznych, na przykład w szkołach, przedszkolach i innych instytucjach.

Bruksela, 17 listopada 2004 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Peter STRAUB